

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА В
ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

*(Збірник матеріалів
VIII-ї науково-практичної конференції
28 серпня 2014 р.)*

Рівне 2014

УДК 027.7(477.81)
Н 34
ББК 78.34(4Укр)

Наукова бібліотека в інформаційно-освітньому просторі Рівненського державного гуманітарного університету : зб. матеріалів VIII-ї наук.-практ. конф., 28 серпня 2014 р. / уклад.: С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. – Рівне : РДГУ, 2014. – 80 с.

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник
директора з наукової роботи
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

До збірника увійшли матеріали конференції, в яких висвітлюється комплекс робіт, пов'язаних з актуальними завданнями наукової бібліотеки РДГУ та її інформаційно-аналітичних структур у системі навчально-освітніх, наукових комунікацій університету.

Видання адресоване широкому колу фахівців, які працюють у сфері бібліотекознавства, бібліографії, інформаційних бібліотечних технологій, а також студентам – майбутнім бібліотечним працівникам.

Ухвалено методичною радою
наукової бібліотеки РДГУ
Протокол № 8
від 18.09.2014 р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31
33028
www.library.rshu.edu.ua
library.rshu@gmail.com

УДК 027.7:024

А. П. БОНДАР

*зав. відділом абонементів наукової
бібліотеки Рівненського державного
гуманітарного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЦЕСІВ

***Резюме.** У статті висвітлюються особливості обслуговування користувачів наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету. Розкриваються основні функції і напрямки роботи відділів обслуговування щодо інформаційного забезпечення навчального та науково-дослідного процесів.*

***Ключові слова:** бібліотека ВНЗ, бібліотечне обслуговування, довідково-бібліографічне обслуговування, інформаційне обслуговування, бази даних, електронний каталог.*

Сучасна бібліотека є центром інформаційного забезпечення навчального та наукового процесу, особливо в умовах реорганізації системи навчання, де головна роль належить самостійній роботі студентів. Суттєву роль у підготовці фахівця відіграє бібліотека ВНЗ, оскільки саме в ній сконцентрована спеціалізована наукова інформація.

Бібліотека, що оснащена за останнім словом науки й техніки, стає важливою складовою частиною розвиненої навчально-педагогічної інфраструктури вищого навчального закладу.

Відділи обслуговування користувачів бібліотек вищої школи виконують такі традиційні функції:

- реєстрація читачів (присвоєння читачу номера та видача йому читачького квитка);

- інформаційний пошук (пошук за традиційним та електронним ДПА);
- видача та повернення літератури;
- опрацювання та виконання замовлень;
- опрацювання статистичних даних;
- облік руху (циркуляція) одиниць зберігання в бібліотеці [4].

Провідним напрямком роботи наукової бібліотеки РДГУ є бібліотечне, довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування, при здійсненні якого працівники використовують усі традиційні та нетрадиційні форми та методи роботи.

Забезпечення повного, якісного та оперативного бібліотечно-бібліографічного й інформаційного обслуговування користувачів наукової бібліотеки РДГУ здійснюється у трьох читальних залах, в тому числі і одному спеціалізованому (читальному залі періодичних видань) та чотирьох абонементних, в тому числі двох галузевих (абонементи суспільної та нотно-музичної літератури) та інших структурних підрозділах бібліотеки.

Всі ці підрозділи вивчають інформаційні потреби користувачів та оперативно забезпечують інформаційні запити науковців та студентів РДГУ, використовуючи різні форми і методи індивідуального та групового обслуговування, масового інформування, соціологічні опитування користувачів та дослідження їхніх запитів.

Згідно правил користування наукової бібліотеки РДГУ користувачам видається єдиний читацький квиток, який дає право отримувати літературу на абонементних та в читальних залах.

Бібліотека ВНЗ надає студентам необхідні підручники, методичну допомогу й інші навчальні та методичні матеріали.

Постійно триває пошук ефективних форм обслуговування, але не забуваються і традиційні форми, однією з яких є щорічна видача на початку навчального року (згідно графіка) комплектів підручників і навчально-методичних посібників студентам усіх факультетів з першого по п'ятий курс стаціонарної форми навчання. Групові форми обслуговування використовуються також при проведенні практичних і лабораторних занять.

Але спочатку потрібно навчити студентів вміння користуватися бібліотечними фондами, послугами, орієнтуватися у довідково-бібліографічному апараті, електронних технологіях. З цієї метою для першокурсників на початку навчального року проводяться заняття з основ інформаційної культури, під час яких розкривається специфіка, інформаційні можливості бібліотеки, що дозволяє їм набути навичок роботи з книгою та електронними джерелами інформації.

Довідково-бібліографічне обслуговування належить до обов'язкових функцій бібліотеки, є засобом забезпечення права користувачів на отримання інформації про склад бібліотечних фондів, наявність у них конкретних інформаційних джерел, на консультаційну допомогу у пошуку та відборі джерел інформації. Працівники інформаційно-бібліографічного відділу уточнюють бібліографічні відомості, підбирають літературу за окремими темами, розшукують необхідну фактографічну інформацію, надають усні довідки, редагують бібліографічні списки літератури. Зростання обсягів інформаційних потоків постійно підвищує роль інформаційно-пошукової системи бібліотеки як засобу навігації та бази інформаційного пошуку, тому важлива його складова – фонд бібліотеки – є основним координатором довідково-бібліографічного обслуговування [3].

Сьогодні від користувачів надходять усе складніші запити, задовольняти, які неможливо тільки за допомогою традиційних пошукових систем – каталогів та картотек. Тепер бібліотека не лише збирає і зберігає інформацію у своєму фонді, але й надає доступ до інших інформаційних каталогів, є своєрідним провайдером у системі «користувач – інформація».

До послуг користувачів як традиційні каталоги і картотеки, так і електронний каталог та бази даних, повнотекстова інформаційно-правова пошукова система «Консультант», мережа Internet, створено web-сайт бібліотеки.

Важливим напрямком роботи наукової бібліотеки РДГУ є групове інформування користувачів за допомогою комплексних заходів: «Днів кафедр», «Днів факультету», «Днів інформації», інформаційних оглядів літератури. Виставки нових надходжень до бібліотеки дають змогу оперативно і візуально ознайомитись з новими документами, визначити їхню інформаційну цінність для тем наукових досліджень, обслуговування користувачів різними видами документів передбачає залучення до цієї роботи викладачів, наукових співробітників кафедр та представників інших підрозділів університету.

Колектив університетської бібліотеки перебуває у постійному творчому пошуку, видозмінює існуючі форми і методи роботи з користувачем з тим, щоб сьогоdnішньому студентові було цікаво йти в бібліотеку, і не лише для того, щоб отримати навчальну літературу і підготуватись до занять, а й для того, щоб отримати естетичне задоволення від читання книг та споглядання наочних матеріалів.

Наполеглива діяльність колективу бібліотеки у здійсненні інформаційних та виховних функцій, впровадженні інноваційних форм і методів роботи з користувачами отримала визнання серед викладачів та студентів. Сьогодні можна впевнено говорити про те, що більша частина загальноуніверситетських заходів не проходять без участі бібліотеки. Науковці та працівники університету постійно звертаються з проханням посприяти у їхньому проведенні: надати потрібну літературу, провести екскурсії, організувати виставки, презентації книг тощо.

Тому можна сказати, що бібліотека перетворилася в потужний освітньо-інформаційний центр, якому властиві комплексність, розумне поєднання традиційних та електронних інформаційних ресурсів, індивідуальні і корпоративні методи роботи, вирішення проблем виховання молоді, впровадження інноваційних бібліотечних технологій.

Маючи певні технічні можливості, володіючи досвідом роботи, шукаючи шляхи подальшого вдосконалення форм і методів обслуговування користувачів, працівником нашої бібліотеки Поліщуком О. С. було розроблено програму статистичного обліку користувачів в електронному режимі.

Університетська бібліотека дбає про забезпечення потреб своїх користувачів, стає інформаційною основою науково-освітнього процесу, тією творчою лабораторією, від ресурсів та послуг якої багато в чому залежить якість і зміст навчання та наукових досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лебедюк О. Бібліотека ВНЗ як центр довідково-інформаційного обслуговування студентів / О. Лебедюк // Бібліотечний форум України. – 2008. – № 1. – С. 15–17.

2. Луцишина Т. С. Роль бібліотеки ВНЗ в системі інформаційного забезпечення навчального процесу / Т. С. Луцишина // Документно-інформаційні ресурси : матеріали звіт. наук. конф. викл., асп., співроб. і студ. каф. докум. комунікацій. – Рівне : РДГУ, 2010. – С. 78–80.

3. Світельник І. Інформаційна культура студента : навч. посіб. / І. Світельник. – К. : Кондор, 2012. – С. 67–71.

4. Сем'як С. П. Відділи обслуговування бібліотеки вищого навчального закладу в ракурсі нової парадигми освіти / С. П. Сем'як, Г. Р. Глушик // Сучасна бібліотека вищого навчального закладу як центр інформаційного забезпечення навчального, наукового та культурно-просвітницького процесу : (зб. матеріалів IV-ї наук.-практ. конф. 30–31 серп. 2010 р.). – Рівне : РДГУ, 2010. – С. 61–64.

Зміст

1. Грипич С. Н. НАУКОВА БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	3
2. Поліщук С. М. ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ КОРИСТУВАЧІВ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ДОКУМЕНТНИХ ТА ЕЛЕКТРОННИХ ФОНДІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	27
3. Коломісць Н. Б. ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ: ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	36
4. Ковальчук Л. В. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ТА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСІВ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	41
5. Кушка Л. С. КОРПОРАТИВНІ БІБЛІОТЕЧНІ ПРОЕКТИ: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ.....	49
6. Гаврилюк І. А. ВІРТУАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ У СФЕРІ БІБЛІОТЕЧНОГО СЕРВІСУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ	56
7. Семенюк Г. П. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ПРІОРИТЕТ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	60
8. Лешкевич Г. Д. МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ТА ПОСЛУГ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	65
9. Бондар А. П. ОСОБЛИВОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЦЕСІВ.....	70
10. Тихончук А. Ю. КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРВІСУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	74

Збірник матеріалів
VIII-ї науково-практичної конференції

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНО- ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.
Г.П. Семенюк – заст.
директора з наукової роботи
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Технічний редактор:

Л. С. Кушка – провідний
бібліотекар наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Комп'ютерна верстка:

О. О. Себестьянович –
провідний бібліотекар
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Формат 60*84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Тираж 100 прим.
Наукова бібліотека РДГУ